



Pélé Yoets

Teva - Tet

חיובא רמיא על כל אדם להתנהג על פי הטבע בשמירת בריאותו והרוחת פרנסתו, וכמו שכתבתי לעיל בערך דעת. אבל עינינו הרואות, שהרבה עשו כן ולא הועילו, אף על פי שהתנהגו על פי הטבע ושמרו מאד בריאותם והשתדלו מאד להרויח בכל מיני חריצות והעלו חרס בידם. ומזה חייב אדם להאמין ולזכר מה שאמרה תורה (דברים ח יח) וזכרת כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל. וכל מה שיארע לאדם על פי הטבע, אם טוב ואם רע, הכל הוא בגזרת אל עליון על פי מעשיו של אדם, אלא שאם יצא מן השורה וגרם רעה לעצמו על פי הטבע, נהי שהדבר גזור מן השמים אבל הרי זה מתחייב בנפשו ועתיד לתן את הדין על שעשה שלא כהגן:

וזו חקירה עמקה, שאין עליה תשובה מחמת קצר השגת האדם ועמק הלכות בורא עולם, כי יתאמץ לבב אנוש באמר, אם הרעות על פי הטבע גם כן הם בגזרת עליון, אם כן למה יענש על שיצא מן השורה על זה וכיוצא בזה אמרו (חגיגה יג, א) במפלא ממך אל תדרש, ועל זה תני תנא (אבות ג טו) הכל צפוי והרשות נתונה. ופרש הרמב"ם ז"ל, שהקדוש ברוך הוא יודע הכל אבל אין ידיעתו מכרחת ויכול האדם לעשות מה שלבו חפץ, ועל כן עתיד לתן את הדין על שיצא מן השורה. ועל דבר זה צריך להיות האדם חזק באמונתו, להאמין באמונה חזקה, שהאמת כן, ושהצור תמים פעלו, צדיק וישר הוא, ומה שמפלא ממנו דבר זה הוא לפי שאין ידיעתו כידיעתנו, וגבהו דרכיו מדרכינו. וצדיק באמונתו יחיה (חבקוק ב ד), ולכן אפלו אם באה לו רעה על ידי בני אדם רעים, והם עתידים לתן את הדין



Questions au Rav Dayan (tome 6)

Ces questions, vous vous les êtes posées un jour, ou vous vous les poserez dans l'avenir...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions



לפי שהם בחירי ברצון, אף על פי כן, מה יתאונן אדם חי גבר על חטאיו, שהם גרמו לו. ראייה לדבר גלות מצרים, דכתיב (בראשית טו יג) ידע תדע כי גר יהיה זרעך, וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי. וכתוב (ישעיה י ה) הוי אשור שבט אפי. יכתוב (שמואל ב טז י) ה' אמר לו קלל. וכתוב (דבריט כב ח) כי יפל הנפל ממנו. וזה ברור ומפרסם:

גם כי יבא חלי או הפסד על האדם בדרך טבע, יאמין באמונה שלמה, שעוונותיו גרמו לו, ולכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות ה, א) אם רואה אדם, שיסורין באים עליו, יפשפש במעשיו. וכבר שמעתי על איש אחד בעל מעשים, ירא אלקים וסר מרע, מאנשי דורנו, שזה היה דרכו כאשר ארע לו איזה הפסד במשאו ומתנו או על כל אבדה שאבד ממנו תכף היה חוזר מן השוק לביתו ומתודה ובוכה באמר עוונותי הטו אלה, אבל עתה בעוונותינו אין איש שם על לב, אלא מפשפשים למצא הדבר דרך טבע, זה החלי בא לו בסבה זו וסבה זו, זה ההפסד בא לו בסבה זו וסבה זו, ואינו נותן לב כלל לפשפש במעשיו ולשוב בתשובה. וגם הבאים לנווד לו ולנחמו, זה דברם, כך דרך העולם, הרעות הולכות בעולם, רבים שתו וכדומה, ואין איש שיאמר לו, שהתוכחות באות על עוון. וכן ראוי בזמן הזה, שאם יאמר לו כך, שעוונותיו גברו, נמצא דאתא לנחומי וצעורי קמצער, ואיכא משום איבה:

והן אמת, שכן היו מנחמים גם כן בדורות הראשונים, וכן ראוי לנחם על מיתת נפש, שמת לו מת, בר מנן, שאז בודאי מצדיק עליו את הדין וזוכר עוונותיו. ואם יאמר לו גם כן חברו, שעוונותיו הרגו את הנפש, בשרו עליו יכאב, ונפשו עליו תאבל מאד, ויכול לבא לידי סכנה, חס ושלום, מרב צער, ולכן צריך להוציא מעט מדעתו ולדבר לו דברים המישבים את הלב, אבל ביסורין הבאים עליו בגופו או בממונו, ראוי לומר לו, שאינו דרך מקרה, אלא הכל גזור מן השמים בתוכחות על עוון מגלגול זה או מגלגולים שעברו. וכן מצינו בחסידים הראשונים כדמיתי בש"ס (ברכות ה,



Questions au Rav Dayan (tome 6)

Ces questions, vous vous les êtes posées un jour, ou vous vous les poserez dans l'avenir...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions



(ב) דרב הונא תקיפו לה (החמיץ לו) ארבע מאה דני דחמרא, עילו רבנן לגבה, אמרו לה, לעין מר במלתה, דלא חשיד קדשא בריך הוא דעבד דינא בלא דינא. ובדורות יתומים אלו, כגון אנן יתמי דיתמי, אין צרך לעין, כי מכף רגל ועד ראש אין בנו מתם, רק זה דרך אדם ישר, שבבוא אליו רעה כל דהוא, בין בגופו, בין בממונו, בין בכבודו, תכף חייב להראות בעצמו, שהוא מרגיש שאינו דרך מקרה, ובזה יתרצה עבד אל אדוניו, שתכף אמור יאמר העבד נסח זה או כזה כפי צחות לשונו, אפלו בלעז: רבונו של עולם, ידעתי חרפתי ובשתי וכלימתי, כי הרבה הכעסתיך, ובמשפט יסרתני בגופי (או יאמר: בממוני. או: בכבודי). אנא ה' אלקינו ואלקי אבותינו, תבוא לפניך תפלתנו וכו'. עד ואתה צדיק על כל הבא עלינו, כי אמת עשית וכו'. ולך ה' חסד, כי אתה תשלם לאיש כמעשהו לכפרת עוונותינו ולהדריכנו לעבודתך. ובכן, אנא האל, אב הרחמן, כרחם אב על בנים רחם עלינו. עזרנו אלקי ישענו על דבר כבוד שמך, והצילנו וכפר על חטאתינו למען שמך. ותקננו מלכנו בעצה טובה מלפניך, למען נלך כדרך טובים, וארחות צדיקים נשמר. ויהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך, ה' צורי וגואלי: ואז ישמח ה' במעשיו ויאמר ה', חמו בריה דאית לי בעולמי, איך מקבלים היסורים ומצדיקים עליהם את הדין, ושב ורפא לו. אבל אם אינו נותן לב, ותולה הדבר במקרה, כבר דינו מפרש מפי הגבורה בפרשת בחקתי, דכתיב (ויקרא כו): ואם תלכו עמי קרי, והלכתי עמכם בחמת קרי ויספתי ליסרה אתכם וכו'. וכבר כתבו המפרשים כי הטבע גימטריא אלקים, להורות כי הכל בהשגחתו יתברך שמו. ומה טוב לגדר בעדו, כשרואה יסורין באים עליו, יקבל בכל תקף למשך ידו מאיזה דבר, אשר לא טוב עושה, ולקים איזה דבר טוב, שלא היה עושה, ובזה יתרצה כמקריב קרבן אשה:



Questions au Rav Dayan (tome 6)

Ces questions, vous vous les êtes posées un jour, ou vous vous les poserez dans l'avenir...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions